

Avsnitt 4.2: Variantförteckning 1722

1722

270 undersökta mynt, 17 åtsidor, 17 frånsidor och 26 varianter.

Under 1722 präglades mynt med antingen Lorentz Careelberg eller Georg Zedritz som myntmästare. Myntmästarinitialerna (MMI) är LC respektive GZ.

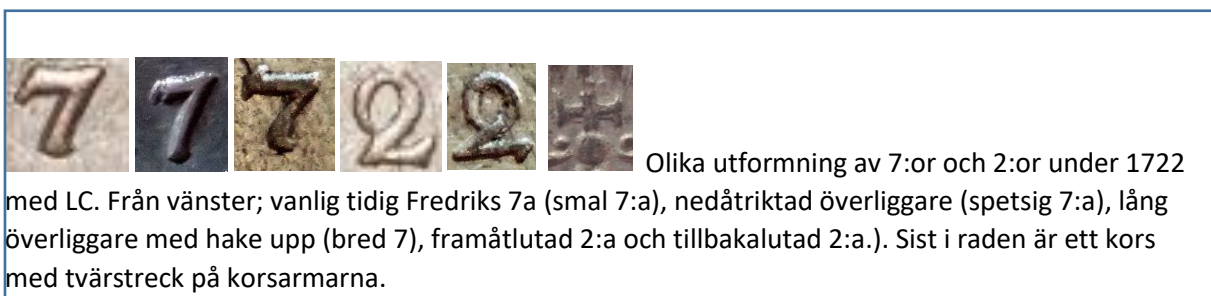
1722 med MMI LC

167 undersökta mynt, 9 åtsidor, 9 frånsidor och 14 varianter.

De nio åtsidorna tillhör alla grupp A och har stora kvistknutar. Två av de fem åtsidorna som präglades 1721 återkommer här (5-3b och 6-6a). Åtsidan 5-3b, liksom 4-4a, präglas också med GZ som MMI. En av åtsidorna (5-3a) har tre frånsidor, tre andra åtsidor (3-4b, 5-5a och 6-6a) har två frånsidor vardera. En frånsida bedöms vara kopplad till hos 4 åtsidor och tre frånsidor kan var och en kopplas till två åtsidor.

Det är en tydlig variation på olika strukturer på mynten, till exempel kan globkorset vara försett med tvärstreck på korsarmarna eller inte, kronringens utsmyckning samt monogrammet, 2:ans och 7:ans utformning, se figuren nedan.

Det finns också ett falskt mynt (se 3-5) med årtal 1722 och mynt slagna i koppar eller med låg silvermängd (3-4a och 5-3a2).

3-4a (32 ex.). Det finns två ovala strukturer, en på vänster sida och en på höger sida, som tolkas som bladknoppar, inte som bär. Bären i åtsidans förstoringar är markerade som svarta punkter. Frånsidan har tillbakalutade 2:or och en bred 7:a och bedöms vara samma som 3-4b2, 4-4a och 4-4b. På Misab:s auktion nr 8 fanns denna variant till salu i ett exemplar som ansågs vara av koppar eller med för låg silvermängd.

3-4b (7 ex.). Globkorsets tvärarmar utvidgas något mot slutet, men detta beror troligen inte på tvärsträck. Bären i åtsidans förstoringar är markerade i svart. **b1** (4 ex.) har framåtlutade 2:or och smal 7:a och frånsidan är bedöms vara samma som för 5-5a1. **b2** (3 ex.) har tillbakalutade 2:or och bred 7 och frånsidan är sannolikt den samma som 3-4a, 4-4a och 4-4b. Hos **b1** står valör I rakt under 7 medan den står till höger om 7 hos **b2**.

3-5. Ett falskt mynt som präglats i ring. Enligt Misab:s auktion nr 3 har myntet präglats tidigast i slutet på 1800-talet. Åtsidan förete många likheter med 3-4a. Bild på det falska myntet visas Svenska Numismatiska Föreningens hemsida (www.numismatik.se), flik Falska mynt och sedan frihetstiden.

4-3a (2 ex.). Frånsidan har bred 7:a och tillbakalutade 2:or.

4-4a (26 ex.). Åtsidan är samma som 4-4a 1722 med GZ. Det översta bäret både på höger och vänster sida når lika högt som, eller högre upp än, bladen vilket skiljer varianten från alla andra varianter med 1722 LC. Frånsidan har en bred 7:a och tillbakalutad 2:a. Frånsidan bedöms vara samma som 3-4a, 3-4b2 och 4-4b.

4-4b (1 ex.). Det enda exemplar som påträffats i studien är slitet fram för allt på den högra sidan. Därför är antalet bär något osäkert på denna sida. Små blad på båda sidor kan på slitna mynt förväxlas med bär. De bär som anses finnas är markerade i svart. Frånsidan är sannolikt samma som 3-4a, 3-4b2 och 4-4a.

5-3a följer på nästa sida

5-3a (55 ex.). Korsarmarna på kronan har ett kraftigt tvärstreck. Det finns tre frånsidor, a1- a3, som till exempel kan särskiljas efter punkten efter C placering i förhållande till Ö. Hos **a1** (13 ex.) är punkten placerad så gott som mitt under eller något till höger på Ö, hos **a2** (38 ex.) är punkten något till vänster om tänkt mittlinje under Ö och hos **a3** (2 ex.) är punkten klart till höger. De tre varianterna har en bred 7:a med hake upp och tillbakalutade 2:or. I myntkabinettet på Smålands museum i Växjö finns ett exemplar av 5-3a2 som är slagen i koppar.

a1

a2

a3

5-3b (12 ex.). Åtsidan är den samma som 5-3a 1721 och 5-3a 1722 GZ. Åtsidan har ett likformigt kors utan tvärstreck och de båda böjarna kommer inte nära varandra. På åtsidans förstoringer är bären markerade i svart. Frånsidan är sannolikt samma som 5-5a2 med bland annat en spetsig 7:a. Tvåorna är framåtlutande och frånsidan liknar därmed de som ses på 1721 års mynt.

5-5a (7 ex.). Globkorsets tvärarmar har tvärstreck och den övre böjen är flack. Det finns två frånsidor kopplade till åtsidan. Hos **a1** (4 ex.) är prickerna efter C mitt under Ö och 7:an är smal, hos **a2** (3 ex.) är prickerna till vänster om tänkt mittlinje genom Ö och 7:an är smal och spetsig. Båda varianterna har framåtlutande 2:or. a1 är sannolikt samma som 3-4b1 och a2 är sannolikt samma frånsida som återfinns hos 5-3b.

a1

a2

6-6a (25 ex.). Åtsidan är densamma som präglades 1721. Globkorset har tvärstreck på armarna och monogrammets böjar kommer inte nära varandra. Det finns två frånsidor kopplade till åtsidan. Hos **a1** (15 ex.) är prickarna över Ö längre från O och den vänstra prickerna är mycket nära sveakronan. Hos **a2** (9 ex.) är prickarna närmare O. Sjuan är smal på båda varianterna. 2:an är svårbedömd och är på sitt sätt ett mellanting mellan fram- och tillbakalutad, något som ses hos flera varianter hos 1722 GZ.

Frånsidorna är på nästa sida

a1

a2

1722 med MMI GZ

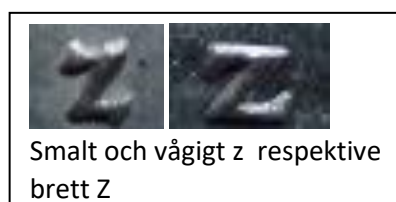
103 undersökta mynt, 10 åtsidor, 8 frånsidor och 12 varianter.

Åtsidevarianterna bland 1722 mm GZ fördelas i två grupper, A och B (se avsnitt 5). Grupp A, som alla Fredrik I:s varianter under åren 1720, 1721 och 1722 med LC tillhör, karaktäriseras av att monogrammets mittutskott så att säga växer fram nedifrån den vertikala stammen, medan mittutskottet i grupp B, oftast kort, utgår i cirka 90 grader i förhållande till stammen.

I variantfrekvensstudien (avsnitt 3) undersöktes 103 mynt med 1722 mm GZ och åtta åtsidevarianter påvisades. Därefter har ytterligare två åtsidor påvisats (3-3f och 5-3a), det blir alltså tio åtsidor. Fem av varianterna tillhör grupp A, varav två (4-4a och 5-3a) är samma som för 1722 LC och en annan variant (4-5a) är samma som 4-5a 1723 enkla kvistar.

Grupp B har fem åtsidevarianter varav fyra har 3 - 3 bär. En åtsida, 3-3c, återkommer 1723 som 3-3b. Två åtsidor (3-3c och 3-3d) har vardera två frånsidor. En frånsida är gemensam för två åtsidor (3-2a och 3-3d1) och en annan för tre (3-3a, 4-4a och 4-5a), sannolikt fyra (3-3f) åtsidor.

Alla åtsidor utom 4-5a och 5-3a har ett globkors med prickar som korsarmar, en egenskap som de delar med en del varianter både från 1722 LC och 1723. Vanligen har frånsidan ett smalt vågigt z, men 3-3c1 och 3-3c2 har ett bredare Z. Sjuorna varierar något i bredd och de flesta 2:or är ett mellanting mellan 1722 LC:s tillbakalutade och framåtlutande 2:or. Öppna 2:or ses på frånsidor

Smalt och vågigt z respektive brett Z

till åtsidan 3-3c. Åtsidan 3-3c återkommer 1723 som 3-3b och 1723 års frånsidor har vanligen en stor och alltid öppen 2:a.

3-2a, grupp B (33 ex.). Monogrammets mittstreck är kort och avslutet trattformat. Frånsidan (31 ex.) är samma som den som 3-3d1 med smalt vågigt z. R kan vara ompunsat, se 3-3d1. Ofta finns en avlång klump som utgår från främre nedre delen av den sista 2:an.

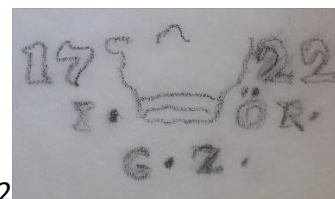
3-3a, grupp A (6 ex.). Frånsidan är densamma som ses på 4-4a och 4-5a och sannolikt samma som 3-3f med smalt och vågigt Z.

3-3b, grupp A (5 ex.). Frånsidan har ett smalt vågigt Z.

3-3c, grupp B (28 ex.). Detta är samma åtsida som 3-3b, 1723 GZ. Både på 1722 och 1723 års varianter ses på exemplar i bättre kvalitéer en sträng från översta perifera bladet på vänster sida till kanten. Det finns två liknande men ej samma frånsidor. På båda är årtalssiffrorna 22 större än årtalssiffrorna 17 och på **c1** (26 ex.) är särskilt sista 2:an klart öppen medan på **c2** (2 ex.) är båda 2:orna klart öppna. Båda varianterna kan vara föregångare till 1723 års mynt med GZ, där 2:an är större än de övriga tre siffrorna. Båda varianterna har bredare Z. c1 och c2 kan lättast skiljas åt genom att på c1 är 17 i jämnhöjd med eller något högre än övre delen av sveakronan medan 17 på c2 är lägre ställd. Det finns exemplar av c1 med fylld (klump) ögla hos första 2:an. Bild av c2 finns i Myntgalleriets auktionskatalog nr 3, rop 239, och visas på en skiss nedan.

3-3d, grupp B (18 ex.). Första och enda bär mot mitten på vänster sida är långt från monogrammet. På övriga varanter med 3-3 bär finns ett bär som tangerar eller är mycket nära monogrammet. Det finns två fransidor kopplade till åtsidan. Hos **d1** (10 ex.) är sned valör I ställd rakt under 7. R ser märkligt ut och det kan vara en mindre lyckad ompunsning. Punkten efter G är ofta svagpräglad. d1 är samma som 3-2a. Hos **d2** (8 ex.) är valör I något mer till höger jämfört med d1 och den diagonala strecket på R går något längre ner än det vertikala strecket.

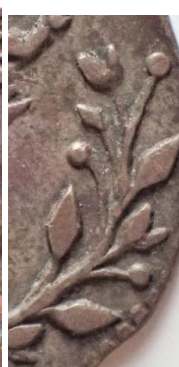
d1

d2

3-3 e, grupp B (10 ex.). Det översta bäret på vänster sida kan vara svagpräglat och det ser på vissa exemplar ut som att det nästan bara finns ett skafft. På andra exemplar syns bäret tydligt, som på bilden nedan. På höger sida finns ett litet blad som kan tas för ett bär.

3-3f, grupp B (tillägg). Det enda undersökta exemplaret är slitet, frånsidan bedöms, om än något osäkert, vara samma som 3-3a, 4-4a och 4-5a.

4-4a bär, Grupp A (2 ex.). Åtsidan är densamma som för 4-4a 1722 med LC. Frånsidan är densamma som för 3-3a och 4-5a och sannolikt samma som 3-3f. Z är smalt och vågformat.

4-5a, Grupp A (1 ex.). Åtsidan är den samma som på 4-5a 1723. Frånsidan är samma som 3-3a och 4-4a och sannolikt samma som 3-3f med smalt vågformat Z. För en tydligare bild av åtsidan, se 1723.

5-3a, Grupp A (tillägg). Åtsidan är samma som 5-3b 1722 med LC

